

SZEGED

Hirdetési árak: Félhasábon 1 mm. 400, egy hasábon 800, másfél hasábon 1200. Szövegkört 25 százalékkal drágább. Apróhirdetés 10 szög 6000 kor. Szövegkörök közlemények soronként 6000 koronát. Családi értesítés 45000 kor.

V. évfolyam.

Szeged, 1924 július 20, VASÁRNAP.

165-ik szám.

Szeged falvai.

Husz esztendővel ezelőtt nagy viták voltak Szeged közgyűlésén akörül a téma körül, hogy a tanyai központoknak engedélyezzenek-e helypiacot, vagy ne engedélyezzenek. A tanya kérte a helypiacot, halkán és alázatosan, mert még akkor a tanyának kevés szava volt a közgyűlésen és a város, amely még akkor szinte ellenmondás nélkül dominálta a törvényhatóságot, mereven és egyhangulag elutasította a tanyát. Az indok, amelyben egyelőre a tanács és nemcsak a tanács pártja, hanem állandó ellenzéke is, az volt, hogy mentől több mozgási szabadságot engednek a tanyáknak, a tanyából annál hamarabb falu lesz s a falunak első dolga lesz elszakadni az anyától és önálló életet kezdeni. Az pedig — így tartotta a városi közfelfogás — megölője lenne Szegednek, az urbsnak, a metropolisznak s az ország második városát századok munkájával szerzett rangjáról egy kisváros színvonalára süllyesztené. Szegednek nem az az érdeke, hogy falvakat neveljen maga körül, amelyek idővel leválván róla, testben, lélekben megkisebbitik, hanem az, hogy a két tanyai központ létesítésével a közigazgatási kényszerűségnek eleget tévén, egyebekben minden módon őrizze meg a szétszórt tanyarendszert és a további tömörülés útjába mentől több paragrafus szögesdróttal fesse. Így gondolkodtak és így is cselekedtek és ez a felfogás olyan dogma volt, amelyhez még a szociális érzék se nyulhatott. A városi földek eladásának az eszméje sokszor felmerült, súlyos szavu és kiváló propagátorai mindig akadtak ennek az eszmének, akik Szeged modern fejlődésének ebben látták az életföltételét, — de soha senkinek sem jutott eszébe, hogy Szeged problémája talán a tanyáknak falukká tömörítésével is megoldható.

Nem kutatjuk, mi okozott a lelkekben olyan változást, hogy mikor az első szegedi falu eszméje magától, szinte észrevétel nélkül olyan konkrétummá sűrűsödött, amely már a megvalósulás stádiumának mondható, ellenvélemény sehonnan nem hallatszik. Nem szeretnénk ezt tisztára annak betudni, hogy a régi közgyűlés matadorai kiköltöztek a holtak városába és a mennyei közigazgatásban aszisztálnak, idelent átadván a helyüket annak a közömbösségnek, amely egyre jobban elhatárolódik az elagott és lomha vérkeringésű törvényhatóságban. (Amivel a világért se akarnánk visszakivánni a demagógiának azt a szellemét, amely tulzásokba vitt érdeklődésével többet ártott, mint használt közigazgatásunknak.) Abban se óhajtjuk kizárólagos okát keresni, hogy a tanyai szárny valahogy a közgyűlés homlokterébe került, az utóbbi években, nem annyira számarányánál, mint inkább tömörségénél fogva, míg a városi szárny tömegre talán nagyobb, de megszervezetlen, sőt megszervezhetetlen. Szívesebben tulajdonítanánk ezt a feltűnő véleményváltozást annak, hogy a tudat alatt megnövekedett a szociális érzék és ez nem tartaná se jogosultnak, se méltányosnak azt, hogy a város belterületén élő fele belterületi érdekből szembeszálljon a város külterületének népével és azt megakadályozza a fejlődés legtermészetesebb vágyának kielégítésében.

Akármi legyen az oka a véleményváltozásnak, a magunk részéről örömmel üdvözljük azt, nemcsak általában szociális szempontból, hanem az urbs, a szűkebb értelemben vett város szempontjából is, amelynek érdekével nemcsak nem ellentétes, hanem egyenesen meg egyező a tanyáknak faluvá, vagy a falu irányában való fejlődése. Szegednek a háboru előtt is az volt a baja, hogy hiájával volt annak, amit a háboru óta magyarul is Hinterlandnak neveznek s ma még jobban hiájával van. A töltések gyűrűje megvédi az ősi ellenségtől, a víztől és a homokpuszták gyűrűje olyan jellegei ad neki, amilyen Timbuktunak van, az óriási oázisnak,

amelyet a Sahara királynőjének neveznek. Szeged is királynő, de udvar nélkül s ennek az udvarnak a megteremtésére az első lépés lesz, amikor az első szegedi falu határát kimérik.

Szeged polgármesterének, akitől a reális érzék mellett bizonyos szívbéli lra sem hiányzik, egy poetikus vízióját olvastuk valamelyik nap Szeged falujáról. Ezt a víziót a fákkal szegelt egyenes, széles, tiszta utcákról, a virágos kertekkel körülvett fehér házakról, az elégedett és boldog magyarokról csak azzal helyesbítünk, hogy a látomásban ne Szeged falva, hanem Szeged falvai szerepeljenek, a falvaknak egész koszorúja, amely előkert gyanánt vegye körül az alapító várost és míg azt gazdaságilag

erősíti, legyen felfogó állomása annak a kultúrának, amelynek kisugárzása ma nagyrészt elvész az óriás területen elszórt tanyákat elválasztó lakatlan hézagokból. S hogy mi lesz ezeknek a falvaknak a sorsa? Hogy megmaradnak-e Szeged hűséges szellemeinek, vagy az önállóság ösztönének engedelmessé, megváltják magukat a jobbágyság alól? Meddő kérdések ezek és oktalanság volna ijedten nézni a szemükbe. Az időnek széles köze választ el tőlük bennünket s hogy Szeged virágzóan és hatalmasan érje meg ezt a távol jövődőt, annak előfeltétele az, hogy a jelenben erősítse meg magát külső területeinek anyagai és szellemi növekedésével.

Jovanovicsot megbízták a jugoszláv kormány megalakításával.

Belgrád, július 19. Pasics miniszterelnök a lemondás alkalmával ismét hangoztatta a király előtt az új választások kiírásának az előnyeit. A tanácskozások azonnal megkezdődtek. A királynak Jovanovics, Davidovics, Spake és Koresecnek már jelentett kihallgatása után Nincsis külügyminisztert fogadta, aki beszámolt a kisántant konferenciájának a munkálatairól,

valamint Seypel szövetségi kancellárnál Bécsben tett látogatásáról.

Belgrád, július 19. Jovanovics az ellenzéki blokk vezéreivel folytatott megbeszélések után ma délelőtt referált a királynak a tanácskozások eredményéről. A király az előterjesztés alapján forma szerint is megbízta Jovanovicsot a munkakormány megalakításával.

Mivel foglalkozott a minisztertanács?

Budapest, július 19. (Tudósítónk telefonjelentése.) Pénteken elnökölt Bethlen István gróf miniszterelnök szabadsága előtt utoljára a minisztertanácsban, amelynek ez alkalommal különösen gazdag programot kellett lefolytatnia. El is huzódott a tanácskozás éjféltűtől fél két óráig. A legfontosabb kérdés a közmunkák megkezdése volt, amivel a munkadélkülségen óhajtott segíteni a kormány. Beható tanácskozás után elhatározták, hogy az egyes reszortminiszterek a rendelkezésükre álló hitel keretén belül azonnal elrendelik tárcájuk hatáskörében a közmunkák kiírását.

A kiírás tehát a legrövidebb időn belül meg fog történni, úgy hogy a közmunkák is hamarosan megindulnak a költségvetési hitel keretén

belül. A jövő héten újra tanácskoznak a szakminiszterek a további teendőkre vonatkozóan. A lakbér szorzószámával nem foglalkoztak. A minisztertanács ezenkívül az igazságügyminiszter két javaslatát fogadta el és több folyó ügygel foglalkozott.

A miniszterelnök szabadsága.

Bethlen István gróf miniszterelnök szabadsága idejére Vass József népjóléti minisztert bízta meg a kormányelnöki teendők ellátásával. Vass József helyettes miniszterelnök a jövő hét közepére érkezőtélre hívott össze a közmunkák ügyében. Ezen az értekezleten a különböző testületek és érdeklőségek is részt vesznek. Megtárgyalják a szükségessé vált közmunkák ügyét.

A londoni konferencia után még egy értekezlet lesz.

Páris, július 19. A most ülésző konferenciát, amennyiben eléri kitűzött célját, újból egy értekezlet fogja követni, amelyen a szövetséges országok pénzügyminiszterei vesznek majd részt. Ez az újabb értekezlet a német fizetési teljesítéssel kapcsolatos kérdéseket, különösen a fizetett összeg elosztását fogja tárgyalni. Napirendre tűzik a szövetségesek közötti adósság kérdését is. Ezen a konferencián Amerika is képviselteti magát.

London, július 19. A konferencia ma nem tartott teljes ülést, azonban annál nagyobb tevékenységet fejtettek ki az egyes bizottságok. Az I. számú bizottságot fél 11 órára hívták össze, a II. számú bizottság egyenlőre 12 óra körül kezdte az ülését. A III. számú bizottság igen előrehaladt már a jelentés megszerkesztésében. Hír szerint vasárnap egyetlen bizottságnak sem lesz ülése.

London, július 19. A szövetségesek közötti konferencia első bizottsága, amely a német mulasztások kérdésével foglalkozik, még ülészik. A második bizottság, amely Németország gazdasági és pénzügyi egysége helyreállításának kérdését vizsgálja, előmunkálatait már befejezte és holnap reggel tartja első ülését. A harmadik bizottság, amely a német fizetéseknek a hitelző államok részére való átadás módszereit tárgyalja, ma reggel ült össze. Hír jár, hogy a bizottság munkája jól halad előre, a munkálatok azonban még nem fejeződtek be. A hét végén a konferencia munkálataiban való-

szintleg rövid szünet állt be. Teljes ülést nem tartanak, amíg valamennyi bizottság be nem fejezi munkáját. Azt jelentik, hogy a tegnap délutáni tárgyalások során az általános helyzet jó volt és mindenki meg volt elégedve a dolgok menetével.

London, július 19. Az első számú bizottság befejezte annak az egyhangulag hozott jelentésnek a megszerkesztését, amelyet hétfőn a konferencia elé terjesztenek és amely főbb vonásaikban a következőket mondja:

„A jóvátételi bizottság, egy amerikai delegátussal kiegészítve, Németország mulasztása esetén köteles lesz a jóvátételi fizetéseknek a kölcsönadók képviselőinek véleményét beszerezni. A 800 millió aranymárkás kölcsön törlesztésénél biztosítsák az abszolút prioritást a kölcsönzőknek. Ha a kölcsönadók a biztosítékot elégtelennek tekintik, akkor a szükséges kiegészítő biztosítékokat a konferencia szerezze meg.”

A második számú bizottság délelőtt és délután ülést tartott.

London, július 19. A konferencia III. számú bizottságának tanácskozásáról a következőket írja a Daily Telegraph: A bizottság alaposan megvizsgálta a dologi számítási kérdéseket és gyakorlati megállapításokra jutott. Eszerint a július 9-i angol-francia egyezségi javaslat, hogy a jóvátételi dologi számítások kezelésére egy szövetségesek közötti testületet létesítsenek, kivihetetlen és valószínűleg szükséges. A javaslat...